

1 Vanlig tvestjärt, *Forficula auricularia*; 1 hona med ägg; 2 stor hane; 3 liten hane.

Tvaštar, skt, ung. »verkmästare», en av de dunklaste gudagestalterna i den vediska mytologien, senare inrangerad bland de s. k. Adityas (jfr Mitra och Varuna). T. omtalas oftast som en ytterst skicklig konstnär, och därjämte omnämnes stundom hans förmåga att forma fostret i moderlivet. Han skildras ofta i sällskap med »gudakvinnor» (himmelska nymfer). J. Ch-r.

Tveblad, *Listera*, orkidésläkte med lång jordstam, två nästan motsatta stjälkblad och lång läpp utan sporre del. Inskärningar på sidorna. Två svenska arter finnas. *L. ovata* är omkr. 4 dm hög, med stora, ovala blad och talrika, gulgröna blommor; växer på ångar och i lundar upp till Jämtland. *L. cordata*, spindelblomster, som är spensligare, 1—2 dm hög, med hjärtlika blad och få, brunaktiga, små blommor, förekommer bland mossor i fuktig barrskog i hela landet. G. M-e.

Tvedestrand, stad (ladestad) i Aust-Agder fylke, s. Norge, vid Oksefjord; 1,141 inv. (1930). Hade på 1800-talet betydande trävaruutskäppning och skeppsbyggeri. Ax. S.

Tvedräktens gudinna, se Eris.

Tvedt, J. E. n. s. norsk författare (f. 1857), lärare och bibliotekarie i Stavanger. T:s första bok, »Inn i fjordarne», utkom 1885 och har följts av en rad smärre och större berättelser, i allm. ägnade åt skildringar ur hans hembygds folkliv: »Vanheppa» (1891), »Godmenne» (1893), »Brite-Per» (1895), »Madli und Apalen» (1900), »Djup jord» (1904) m. fl.

Tweed [toid], flod i s. Skottland, upprinner omkr. 800 m ö. h. i grevsk. Peebles («Tweeddale»), bildar på en sträcka gröns mellan Skottland och England samt faller ut i Nordsjön vid Berwick; längd 156 km. Natursköna stränder; goda laxfisker.

Tweed [toid], William Marcy, nordamerikansk svindlare (1823—78). Urspr. möbelslagare, kom han in i New Yorks kommunalförvaltning och blev som den ledande i Tammany society (se d. o., sp. 1296) berömd för att jämte sina närmaste vänner, den s. k. Tweedringen, ha genom valsvek och korruption systematiskt plundrat staden på väldiga belopp. T., som häktades 1871 och sedan i två omgångar fälldes, var 1853—55 medl. av kongressens representanthus och 1867—71 av staten New Yorks senat.

Tvegitte, Bigami, jur., äger rum, då gift person ingår nytt äktenskap, medan det äldre

äktenskapet ännu består. Straffet är i svensk lag straffarbete, i svårare fall upp till 6 år.

Tveiten, Ivar Petterson, norsk politiker (f. 1850), urspr. folkskollärare, sedan jordbrukare. T. var stortingsman (vänster) 1903—24, stortingspresident 1917—20 och 1922—24 samt kyrkominister 1924—26.

Tveitsundbanan, 91,3 km lång smalspårig järnväg i s. Norge, mellan Arendal i Aust-Agder fylke och Treungen i Telemark, vid s. ändan av Nisservatn. Ax. S.

Tver [tverj], nu Kalin'in, stad i Moskvaområdet, Sovjetryssland, vid Volga och dess förening med Tvertsa och vid järnvägen Moskva—Leningrad; 133,172 inv. (1931). Betydande textilindustricentrum, vagnfabriker m. m.

Tvestjärter, *Dermaptera*, insektordning, omfattande långsträckt former, vilka framför allt igenkänns på bakkroppsspetsens egendomliga, tångliknande avslutning, bildad av två kraftiga utskott från sista segmentet. Antennerna äro smala, trådlika, vanl. mångledade, mundelarna bitande, väl utbildade. De läderartade täckvingarna äro mycket korta, flygvingarna stora, nästan halvckelformade, i vila hopvecklade. Många arter sakna flygvingar. Ungarna äro vinglösa men likna i övrigt de fullbildade. — T. leva av såväl animalisk som vegetabilisk föda. De äro huvudsakl. nattdjur, om dagen gömda i tränga springor och håligheter. Stundom krypa de in i örat på sovande personer, vilket givit upphov till namnen öron t v i s t, öron mask. — T. representeras i Sverige av blott fyra arter, av vilka den intill 15 mm långa vanliga tvestjärten, *Forficula auricularia*, är den allmännaste. Tångskänklarna äro hos honan nästan raka, jämnt avsmalnande utåt, hos hanen starkt bågböjda inåt med mycket bred bas. Ehuru de ha väl utvecklade flygvingar, flyger den mycket sällan. Den i s. Sverige förekommande, omkr. 5 mm långa *Labia minor* anträffas ofta flygande. De båda övriga svenska arterna, den finhåriga *Apterygida albipennis* och den glatta *Chelidurella acanthopygia*, sakna flygvingar. O. A-g.

Tvesäde, två omedelbart efter varandra följ. sädesgrödor. Var förr stundom förbjudet i arrendekontrakt på grund av farhågan, att jorden skulle alltför mycket utsugas och besväras av ogräs. Dessa olägenheter undgås genom användning av konstgödsel och förbättrad bearbetning av jorden. H. J. Dit.

Tveta. 1. Härad i Jönköpings län, kring och s. ö. om Vätterns sydända; 904,85 kvkm, 19,942 inv. (1933). Omger städerna Jönköping, Huskvarna och Nässjö och består av landskommunerna Svarttorp, Lekeryd, Järnsås, Barkeryd, Nässjö, Forserum, Öggestorp, Hakarp, Rogberga, Barnarp, Månarp, Sandseryd, Järstorp och Bankeryd. Municipalsamhälle: Forserum. T. är ett skogigt, starkt kuperat och norrut sjörikt högländsområde, vars största höjder, däribland Taberg (se d. o.), nå omkr. 350 m ö. h. Det genomflytes av Tabergsån i en vid förkastningsdal samt av Huskvarnaån, varjämte Lagan där har sin källa. 16,844 har åker, 46,207 har skogsmark. Jordbruk och betydande industri, främst vid Norrahammars bruk (se d. o.). Kommunikationsled: se kartan vid Småland. Tillhör Tveta, Vista och Mo fögderi och domsaga.